

2DE BOSMEMORANDUM 1998

WEEK VAN HET BOS

SPEEL IN OP HET BOS

De Week van het Bos is een uitermate geschikt moment om de toestand van ons Vlaamse Bos te evalueren op basis van de bosgebeurtenissen van het afgelopen jaar. In dit bosmemorandum wil de Vlaamse Bosbouwvereniging de minister van Leefmilieu en Tewerkstelling inspireren om zijn bosbeleid waar nodig bij te sturen.

VAN DENKEN NAAR DOEN :

Het bosbeleid blonk de laatste jaren uit in het maken van studies en plannen. De Vlaamse Bosbouwvereniging heeft dit steeds ondersteund omdat we onderkennen dat ze noodzakelijk zijn voor een onderbouwd en coherent bosbeleid. Als het bij plannen en studies blijft, is er van beleid echter nog geen sprake.

Wij vragen daarom dat de minister van Leefmilieu en Tewerkstelling in de laatste maanden voor de verkiezingen de beleidsintenties uit zijn beleidsbrief maakt:

- Essentieel is de goedkeuring van het ACTIE-plan bosbouw en het vrijmaken van de nodige middelen om onmiddellijk van start te gaan met de realisatie ervan.
- Het bosuitbreidingsbeleid moet een stevige impuls krijgen met effectieve realisaties op het terrein en door de aanleg van stadsrandbossen. Starten met de aanleg van het pilootproject in de Kortrijkse Preshoek is cruciaal.
- Uitvaardigen van uitvoeringsbesluiten om van het moratorium op ontbossing een werkbaar instrument te maken.

V B V

Deze twintigste editie van de Week van het Bos toont aan dat het bosbeleid wel degelijk actief en vernieuwend voor de dag kan komen. Met het thema “speel in op het bos” wordt volledig ingezoomd op de recreatieve functie van het bos. In onze verstedelijkte omgeving wordt het bos inderdaad steeds belangrijker als plek waar mensen rust, natuur en ruimte kunnen ervaren. Voor kinderen is het bos een boeiend en avontuurlijk biotoop. Logisch toch dat jeugdorganisaties om meer bos vragen. Vooral in bosarme streken mag de overheid niet langer zijn verantwoordelijkheid ontlopen.

Eén jaar na het eerste bosmemorandum, maken we de rekening van wat 1997 - 1998 ons bood op het vlak van bosbeleid. We merken weinig reden tot optimisme.

Waar we in 1990 enthousiast waren over het vernieuwende bosdecreet moeten we in 1998 vaststellen dat van die vernieuwing nog maar weinig werd gerealiseerd.

Nog veel wetgevend werk zal nodig zijn om van het bosdecreet een werkbaar instrument te maken. Een voorbeeld: het uitvoeringsbesluit i.v.m. de subsidiëring van de ecologische functie is nog steeds niet goedgekeurd. Dat één van de belangrijkste sturende elementen van het bosdecreet zo lang achterwege blijft, is schrijnend.

Ondertussen stellen we wel vast dat minister Kelchtermans het decreet bijstuurt en verfijnt. Wij steunen dat. Het moratorium op ontbossing bijvoorbeeld werd eindelijk een feit. Het enthousiasme om de nodige uitvoeringsbesluiten uit te vaardigen is er evenwel niet, zodat de meest recente aanpassing van het bosdecreet onmiddellijk werd doorverwezen naar de lange lijst dode letters van de wet. Dit is geen ernstig beleidswerk.

Ook op andere vlakken merken we een grote discrepantie tussen het plannen maken en de concrete acties op het terrein. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het plan dat maar niet goedgekeurd raakt het actieplan bosbouw is. Dit actieplan is nochtans als aparte actie vermeld in het MINA-plan 2. Het is tekenend voor het absolute gebrek aan coherent milieubeleid dat voor de uitvoering van een dergelijk actieplan geen geld werd voorzien op de begroting van datzelfde MINAplan.

Ook wat het bosuitbreidingsbeleid betreft blijft de minister duidelijk bij het plannen maken. Van enige concrete realisatie, vooral van de uitbouw van de nieuwe stadbossen, is nog absoluut geen sprake.

BOSBEHOUD

De woorden van het eerste Bosmemorandum lagen nog fris in het geheugen toen op 21 oktober 1997 de Vlaamse Regering besliste het Bosdecreet te wijzigen via het decreet op Natuurbehoud en het Natuurlijke Milieu. Het was een heugelijke dag voor het Vlaamse bos. Ditmaal werd een wettelijke basis gelegd om het bosbehoud in Vlaanderen te verzekeren.

Ontbossing werd bij wet verboden. Enkel voor de uitvoering van werken van algemeen belang kon er nog ontbost worden evenwel mits **compensatie**. Essentieel om het beperkte Vlaamse bosareaal in de toekomst te behouden en te behoeden voor verdere versnippering. De minister moet enkel nog de nodige uitvoeringsbesluiten treffen om het moratorium ook in de praktijk werkbaar te maken. Op het kabinet kregen we te horen dat men daar deze legislatuur geen werk meer zou van maken. Begrijpen wie begrijpen kan.

Ondertussen zet de **Vlaamse Landmaatschappij (V.L.M.)** particulieren aan tot illegale ontbossingen binnen de ruilverkavelingen. De ruilverkaveling blijkt nog steeds een ontbossingsinstrument te zijn en dit ondanks het wettelijk verbod. Onaanvaardbaar voor een instelling die steeds meer ruimtelijke bevoegdheden krijgt toebedeeld van de Vlaamse regering.

De **Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij** heeft nog steeds plannen om het groene Limburg verder om te zetten in grijs beton. Daarvoor ontvingen ze in 1998 de Grauwe Vaan. Een anti-onderscheiding en tevens een waarschuwing. De administratie **Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen** blijft onverstoord ontbossingsvergunningen afleveren. Deze laatste is hierbij wettelijk verplicht advies te vragen aan de afdeling Bos en Groen. Doch ook deze regelgeving wordt systematisch met de voeten getreden. Het bosdecreet is duidelijk : **bos is bos ongeacht het feit of dit nu rood, geel of groen gekleurd is op het gewestplan.**

Het moratorium dat onze laatste bossen moest beschermen lijkt dan ook gedoemd een stille dood te sterven. De VBV zal ook in de toekomst echter blijven strijden voor een integraal bosbehoud in Vlaanderen en een correcte toepassing van de huidige wetgeving. Ontbossing stond in het verleden steeds gelijk met de weg van de minste weerstand. Wij zullen echter de rechten van het bos doen respecteren zodat de komende generaties ook nog van ons natuurlijk patrimonium kunnen genieten. Wij volgen in dit verband enkele belangrijke dossiers op de voet waarmee wij ten gepaste tijde naar buiten zullen komen. **Het is hoog tijd dat de Vlaamse Regering eindelijk haar verantwoordelijkheden ten opzichte van ons bospatrimonium opneemt.**

BOSUITBREIDING

Zoals reeds eerder in dit memorandum vermeld, ontbreekt het in Vlaanderen niet aan mooie doelstellingen. Ook inzake **bosuitbreiding is de minister van leefmilieu samen met zijn collega's een maatschappelijke uitdaging aangegaan.** Een duurzame bosuitbreiding van 10.000 ha realiseren tegen het jaar 2007 was het bereikte compromis. Bovendien engageerde de regering zich tot een extra 10.000 ha bosuitbreiding in het agrarisch gebied in **het kader van de EU2080-regeling.** Hiermee zou op relatief korte termijn ongeveer de helft van de, in het Lange Termijn Plan Bosbouw, vooropgestelde bosuitbreiding gerealiseerd worden.

De Vlaamse Bosbouwvereniging is echter, samen met vele andere bosgebruikers, somber gestemd. De **realisaties blijven achterwege en nieuwe initiatieven blijven uit.** Op initiatief van de overheid komt er jaarlijks amper 150 ha bos bij. Privé-eigenaars en andere besturen doen daar jaarlijks nog eens 200 ha bovenop. Met aftrek van alle ontbossingen is de optelsom snel gemaakt. Nog meer dan honderd jaar wachten voor de doelstelling op het terrein zal bereikt worden.

Het belang van het engagement zal de regering echter niet ontgaan zijn. Het **stadsbosproject Kortrijk heeft meermaals aangetoond dat de brede maatschappelijke vraag naar bosuitbreiding niet ter discussie kan gesteld worden.** Bossen creëren een aangename leefomgeving met mogelijkheden tot recreatie en natuurbeleving voor vele stedelingen. Schermbossen zijn dringend noodzakelijk om kostbare grondstoffen als water en bodem afdoende te beschermen. Ook vanuit ecologisch standpunt is bosuitbreiding prioritair om versnipperde arealen terug samen te brengen tot functionele netwerken. Het draagvlak bij het brede publiek is er, maar de politieke moed ontbreekt bij de verantwoordelijken om verder te

gaan dan plannen. De ruimtebalans, opgenomen is in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dreigt dan ook af te glijden tot een louter administratief gegeven. Meer groen op het gewestplan betekent niets zonder effectieve realisaties op het terrein. Als we vaststellen dat zelfs eeuwenoude bossen als bosuitbreidingsgebied in de ruimtebalans van het RSV (Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) worden opgenomen dan moeten we concluderen dat we bewust misleid worden. **Een bestaand bos kàn geen bosuitbreidingsgebied zijn.** De VBV eist een effectief bosuitbreidingsbeleid vanuit een afgewogen maatschappelijke visie. Het RSV moet hiervoor als toetssteen gebruikt worden.

Hoopgevend is het initiatief van de intercommunale Regionale Milieuzorg. Deze Limburgse afvalverwerker zal bos aanplanten om CO₂ te capteren in de strijd tegen het broeikas-effect. Voor de eerste maal nemen de beheerders van een industriële installatie hun verantwoordelijkheid op inzake bosuitbreiding. Naast particulieren en de overheid heeft **zeker ook de industrie een rol te spelen in de bosuitbreiding.**

MULTI-FUNCTIONEEL BOSBEHEER

Hier toch ook een duidelijk lichtpunt in 1998. De keuze van de overheid om binnen zijn bosbeheer en -beleid overleg te voeren met de doelgroepen. Het overleg tussen de jeugdverenigingen en de bosbeheerders dat in het kader van deze Week van het Bos tot stand kwam is wel het mooiste voorbeeld. Het toont aan hoe verhouding tussen de verschillende bosfuncties moet groeien vanuit een grondig overleg.

De eerste domeinbossen zijn gecertificeerd en het eerste gecertificeerde hout werd ondertussen verkocht. Dat de overheid hierin een voortrekkersrol speelt strekt haar tot eer. Ook de resolutie die het Parlement goedkeurde, om bij overheidsbestellingen hout uit duurzaam beheerde bossen met een erkend label te gebruiken, verdient alle lof. Nu de overheid bij de certificering van haar bossen ook de verschillende doelgroepen zal betrekken, kunnen we stellen dat de overheid zijn volle verantwoordelijkheid neemt. De eerste houtimporteurs brengen nu gecertificeerd hout op de markt. De V.B.V. kende hiervoor de groen wimpel toe aan de firma Lagae. Toch kunnen we stellen dat het privé-initiatief achterop loopt. De overheid moet haar inspanningen verder zetten. Het responsabiliseren en ondersteunen van openbare- en privé-boseigenaars om mee te werken aan een duurzaam en dus multi-functioneel bosbeheer. Het verder uitbreiden van de bosgroepen in Vlaams-Brabant en in Limburg is hier in elk geval een goed voorbeeld van.

Ook de erkenning van de bosreservaten verloopt grotendeels volgens schema en de eerste beheersplannen voor deze reservaten liggen klaar ter goedkeuring.

Een inhaalbeweging voor de opmaak van de bosbeheersplannen is dringend noodzakelijk. Dat nog steeds heel wat domeinbossen niet over zo'n noodzakelijk plan beschikken is stilaan onaanvaardbaar. Hoe kan de overheid andere openbare eigenaars of privé-eigenaars in gebreke stellen als ze zelf haar verantwoordelijkheid niet opneemt?

Van denken naar doen wordt dé uitdaging tijdens de komende maanden. Enkel op die manier kan de geloofwaardigheid van het Vlaamse bosbeleid, die op meerdere vlakken zoek is, hersteld worden.